"А от японці!"

Олег Чорногуз

Ми сидимо на березі річки. Я цьвохкаю своїм арсенальським спінінгом і намилуватися не можу.

– Ну й арсенальці! Ну й молодці! Ви гляньте лише, Який спінінг... Не спінінг – диво двадцятого віку.

– Із стальної шпаги? – запитує мій приятель Віктор Миколайович.

– Та де там із шпаги, із рапіри дамаської! – Останнє слово я додаю вже від себе.

Віктор Миколайович якийсь час мовчки слухає мене. Потім бере в руки спінінг, примруживши, довго роздивляється, а тоді й каже:

– Це спінінг? Батіг це, а не спінінг. Ним тільки жаб добре лякати та повітря розріджувати. А от японці...

Тут я не витримую і вибухаю:

– Що японці? Що японці? Що ти мені постійно тими японцями очі колеш? Ну, що вони – космос завоювали? На Місяць вимпел викинули? Чи, може, по трубах газ і нафту в Європу женуть?.. Ну, що? Чого ти мовчиш?

Він і справді мовчки витягує із задньої кишені штанів щось невеличке, блискуче і чорне.

– Оця штука, – каже він, – важить вісімдесят грамів з котушкою. Вона з пластмаси. А пластмаса міцніша дамаської сталі. А тепер, – веде далі він, – я роблю з неї спінінг, – витягує з тієї маленької пузато-лискучої ручки, неначе ілюзіоніст на сцені, з півдесятка добрих вудлищ. Одне тонше іншого.

– Отут, – пояснює, – чотири метри і сімдесят п'ять сантиметрів, і я оцією вудкою на ймення спінінг можу жбурнути вашу укохану блешню на всі чотириста п'ятдесят метрів. Тільки у нас такими рулонами жилку не продають. Навіть у Чернігові! А ти кажеш – японці...

По тому він сідає на свій улюблений пеньок і демонструє мені свою японсько-індивідуальну майстерність. Риба все одно не йде. Як у нього, так і в мене, незважаючи ні на диво двадцятого віку, ні на японський спінінг.

– Бо тут риби просто нема. На дні цієї річки самі банки і склянки. Тут вилов – тільки з битого скла, – кажу йому.

– А от японці, – перебиває він мене, – у нас же закуповують бите скло! Звичайне скло з колишніх пляшок з-під лимонаду, вина і горілки. Допомагають нам розв'язати, так би мовити, крупну побутову проблему: "Куди подіти звичайну порожню пляшку?" Японці ж їх просто б'ють, товчуть, перемелюють. Щоб більше того скла в один ящик вмістилося і щоб менше тих пляшок валялося у нас на балконі. А тоді ми їх запаковуємо в дерев'яні спецящики, вони пакують все те на океанські вантажні лайнери, виходять у море, а там розпаковують ті ящики і все бите скло висипають на дно океану.

– А ящики?

– А з наших дерев'яних ящиків вони роблять люксусові меблі, І продають за валюту! І, між іншим, ми купуємо також. А ти мені кажеш – диво двадцятого віку.

– А от я знав, – кажу, – одного екскаваторника. Так він якось копав котлован...

– Знаю, – перебив Віктор Миколайович мене. – Про це газети писали. Викопав два відра царських золотих монет. А от японці, – він знову всівся на свого улюбленого конька, – випускають такий екскаватор, що один мій знайомий поставив собі за мету поламати його. Дуже вже він справно працював. Так працював, що нашій простій робочій людині не давав ні хвилини ні на ремонт, ні на перекур, ні на відпочинок, Так отой мій знайомий одного разу не витримав і почав тим японським ковшем, як слонячим хоботом, мателяти. Мателяв день, мателяв місяць, мателяв рік і так нічого й не вимателяв. Не ламається, і все. Не витримав, плюнув і попросився у відпустку. У рахунок оздоровчої профвідпустки. У зв'язку з сімейними обставинами. А там зустрівся з таким, як сам. Тобто ще з одним екскаваторником. А той теж, виявляється, на отих японських цуке працює. Так той цуке нашому цуке і каже: "Ти не знаєш, що з тим цуке робити? Не знаєш, як перехитрити того японця?" – "Дуже просто. Не дай йому їсти..." Той аж за голову взявся. "Ти диви, – каже, – а й справді просто. А мені і в голову не приходило". – "А ти думав, що ми дурніші японців? – перепитує уже той. – Я своєму цуке двічі не долив масла. Перший раз у кущі вилив, а другий раз віддав своїм "Жигулям". Так японський цуке буквально на другий день харчати почав. А через три дні тільки двічі скреготнув від злості і замовк. А ти кажеш..."

– А я нічого не кажу, – відповів я. – Але я глибоко переконаний: якщо ми захочемо, то теж дещо можемо.

– Ну, наприклад, поламати екскаватор, – вставив шпильку Віктор Миколайович.

– Чому? От у мене є сусіда. Винахідник. Чого він тільки не вигадував. Але нічого не пройшло. Ходив-бродив по інстанціях, і все марно. Так він теж розсердився і придумав робота.

– Робота? – перепитав Віктор Миколайович. – А от японці...

– Та почекай ти зі своїми японцями. Мій сусіда вигадав такого робота, що вашим японцям і не снилось. Оце сидить той робот вдома біля вікна... Сусіда живе на першому поверсі. А ви, приміром, йдете і йому у вікно недокурка кидаєте, так той робот вас тільки хап за комір (рука одна довга-довга), а другою рукою (коротшою) недопалок ваш до рота кладе. Тоді акуратно пережовує, а потім як плюне. Вже куди вам той тютюн попаде: на лисину чи межи очі – і відпускає. Якщо ж після цього матюка загнете, так і в нього одразу реле реакції спрацьовує. Він вас удруге як ухопить і дулю у натуральну величину під самісінький ніс як тицьне і при цьому додає: "Оце бачив?" А ви кажете – японції Наші як захочуть, то й тих японців переплюнуть. У мене був ще один знайомий. Дуже вже любив підручники читати, Таке у нього, по-сучасному кажучи, хобі. Знаєте, воно завжди так: коли у школі тебе примушують щось вивчати – не вивчаєш. Тепер ніхто не примушує, так він вивчає і все мені торочить. Усе перечитав, а тільки запам'ятав: неосяжне, неозоре, і все невичерпне: запаси вугілля невичерпні, запаси

газу невичерпні… Словом, куди не кинь оком – у нас все невичерпне. Так от поїхав мій знайомий на БАМ – на будівництво віку. Глянув, а там невичерпні запаси дерев. Кедри, сосни, ялиці. Словом, тайга – темний ліс. Почали, зрозуміло, валити той ліс. Ліс валять, а кора, ясна річ, залишається. Тож твої геніальні японці знаєш що придумали?

– Не знаю, – перший раз чесно признався Віктор Миколайович. – Захотіли тайгу підмести? Чи як?

– А от так! Візьмемо, кажуть, віники свої японські і всю вашу тайгу від кори до останнього поплавка підметем, ще й вам гроші за це заплатимо. Для чого вона, мовляв, гнитиме у вас? Бач, видно, за своє здоров'я турбуються. Свіже їм повітря давай.

– Яке там повітря! Їм кора потрібна була. Вони з неї транзистори випускають, – догадався Віктор Миколайович. Догадливий чоловік. – І нам за валюту оті ящики дерев'яні продають.

– А ми не можемо? – перепитав я.

– Не можемо.

– А чому? Ну, чому?

Віктор Миколайович цього разу надовго замовк. Доконав, очевидно, я його тією корою. Думав він, думав, а тоді й каже:

– Бо ми не мружимось. От якби ми, перед тим як щось робити, примружувались, то й задумувалися б. Тоді, може, і в нас щось виходило б. А так ми дуже уже на все широкими очима дивимось. Широке все у нас, неосяжне… І головне – невичерпне! А шкільні ж підручники таки чомусь та вчать…

– Та вчать, – погодився я.

– А от японці! – почав було Віктор Миколайович.

Та я не дослухав. Не витримав його асоціативного мислення. Цьвохнув останній раз арсенальським спінінгом із сталевої рапіри і пішов геть. Я все-таки до річки прийшов. Відпочивати, а не рибальські фантазії вислуховувати.